

A végrehajtási eljárás alapvető szabályai

2018.

Az állami adó- és vámhatósági (továbbiakban: adóhatóság) végrehajtásnál az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (Avt.), az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.), az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (Art.), a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.), és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Akr.), szabályaira kell figyelemmel lenni.

Az adóhatóság által foganatosított végrehajtási eljárásban az Avt. eltérő rendelkezése hiányában az Air. és az Art. szabályait kell alkalmazni, illetve amennyiben az Avt., az Air. és az Art. nem rendelkeznek eltérően, a Vht. előírásait ezen eljárások során is alkalmazni kell.

Az adóhatóságnak az adótartozás behajtására vonatkozó jogosultsága, és egyben kötelezettsége az Avt. 1. § bekezdésében valamint a 485/2015. NAV Korm. rendeletben foglalt rendelkezésen alapul.

E jogszabályok, illetve egyéb törvények alapján az adóhatóság hatáskörébe tartozik:

- a) az adó, a költségvetési támogatás,
- b) az adó-visszaigénylés, -visszatérítés,
- c) az állami garancia (kezesség) kiutalása és visszakövetelése,
- d) az adók módjára behajtandó köztartozás végrehajtása,
- e) az általános közigazgatási rendtartás alapján a végrehajtás tekintetében a hatáskörébe tartozó kötelezettségek,
- f) az önkormányzatokat megillető helyi adóval, illetve a gépjárműadóval összefüggő tartozások megkeresés alapján történő végrehajtása ügyében, feltéve, hogy azt törvény vagy kormányrendelet nem utalja más hatóság vagy adóhatóság hatáskörébe.

A fentiek alapján az adóhatóság egyrészt:

- az általa nyilvántartott adók és járulékok vonatkozásában hivatalból,
- másrészt jogszabályi rendelkezés alapján külső megkeresésekre folytat végrehajtást.

Az általános illetékességi szabályok alapján a végrehajtás megindítására:

- magánszemély lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye, mindezek hiányában utolsó ismert belföldi lakóhelye,
- a jogi személyiség nélküli vállalkozó – ideértve a vállalkozási tevékenységet folytató magánszemélyt is – székhelye, ennek hiányában telephelye,
- a jogi személy, illetve egyéb szervezet székhelye, ennek hiányában telephelye (a tevékenység gyakorlásának helye) szerinti megyei (fővárosi) adóigazgatóság az illetékes.

Az adóhatóság vezetőjének engedélyével azonban van lehetőség arra is, hogy a végrehajtást ne az egyébként székhely/lakóhely alapján illetékes adóhatóság, hanem egy másik (kijelölt) adóhatóság folytassa le. Végrehajtási cselekmények foganatosítására a végrehajtást lefolytató megyei igazgatóság az illetékességi területével határos megyei igazgatóság területén is jogosult, külön engedély nélkül.

Amennyiben az adós lakóhely, illetve székhely változása illetékesség változást is eredményez, az ügy lefolytatása érdekében a végrehajtó intézkedik az iratanyag illetékes igazgatósághoz történő továbbítása végett, melyről egyidejűleg az adózót is értesíti.

Végrehajtható okiratok

Az Avt. 29. §-a taxatív felsorolást ad arra vonatkozóan, hogy az adóhatósági végrehajtás keretében mi minősül végrehajtható okiratnak. E szerint végrehajtható okirat:

- a fizetési kötelezettséget megállapító, véglegessé vált hatósági döntés,
- az önadózás esetén a fizetendő adót, adóelőleget, adóelőleg kiegészítést tartalmazó bevallás,
- az adózóval közölt adóhatósági adómegállapítás,
- az adóhatóság javára fizetési kötelezettséget megállapító jogerős bírósági határozat, bíróság által jogerősen jóváhagyott egyezség, továbbá a bírósági eljárási illetéket megállapító bírósági határozat, valamint a bírósági eljárási illeték tárgyában küldött bírósági megkeresés és értesítés,
- az egészségügyi szolgáltatási járulék kötelezettséget tartalmazó bejelentés.
- büntetőeljárás során hozott határozat, amely jogerősen adóbevétel-csökkenést, vagyoni hátrányt, vagy jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatást állapít meg, kizárólag az adóbevétel-csökkenés, a vagyoni hátrány vagy a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás tekintetében,
- az általános közigazgatási rendtartáson alapuló végrehajtás esetén a behajtást kérő hatóság megkeresésének mellékletét képező, annak alapjául szolgáló döntés - ide értve a meghatározott cselekmény végrehajtását is -,
- az adók módjára behajtandó köztartozás esetén a behajtást kérő megkeresése.

Az okirat végrehajthatóságához külön intézkedésre nincs szükség.

A tartozás után felszámított pótlék, kamat, a végrehajtási költségátalány és költségminimum az adótartozásra vonatkozó végrehajtható okirat alapján hajtható végre.

Az Art. pontosan meghatározza azt, hogy az adózó mely időpontig tehet pótlékmentesen eleget fizetési kötelezettségének. Ez az időpont az esedékesség. A végrehajtható okiratban szereplő tartozásnak értelemszerűen lejárt esedékességűnek kell lenni ahhoz, hogy a végrehajtás meginduljon, ezért fontos az esedékességi időpontok meghatározása. Az egyes adók megfizetésének esedékességét az Art. 2. számú melléklete írja elő, míg a határozatban megállapított adókat annak jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kell megfizetni, kivéve, ha a törvény ettől eltérően rendelkezik.

A törvény méltányosságot biztosít azon adózók részére, akik az előírt fizetési kötelezettségeiket valamilyen méltányolható gazdasági vagy személyes okból az esedékesség időpontjáig nem-, vagy csak részben tudják teljesíteni. Amennyiben adózó ilyen tárgyú kérelmére az adóhatóság fizetési halasztást vagy részletfizetést engedélyezett, a meghatározott ütemezés és feltételek szerint teljesítheti fizetési kötelezettségét. Ez idő alatt az engedélyezett fizetési könnyítéssel érintett összeg tekintetében kényszerintézkedéseket az adóhivatal nem fogadatosít, viszont amennyiben az engedélyezett részleteket nem megfelelően teljesíti az adózó, annak visszarendezésére kerül sor. Ilyen esetben a tartozás újra egy összegben esedékessé válik és az a továbbiakban nem akadályozza a végrehajtási eljárás lefolytatását.

Fontos kiemelni, hogy az adózó bármikor teljesíthet önkéntes befizetést, még abban az esetben is, ha fizetési könnyítési kérelmét a jogszabályi feltételek fennállásának hiányában az adóhivatal elutasította és a végrehajtási eljárás már megindult.

Az adóhatóság az adózó adókötelezettségét és költségvetési támogatási igényét, valamint az arra teljesített befizetést és kiutalást a mellékletben rendelt esedékességi időponttal az adózó adófolyószámláján tartja nyilván.

Az adóhatóság az adózót és az adó megfizetésére kötelezett személyt az adótartozás megfizetésére felhívhatja, e felhívásban közli a tartozás összegét s egyben megfelelő határidőt tűz ki a teljesítésre. A felhívás megelőzi a végrehajtást, e lehetőséggel azonban az adóhatóság nem köteles élni, a végrehajtási eljárás előzetes felhívás nélküli is megindítható. A felhívás eredménytelensége esetén, illetve annak hiányában is - amennyiben nem állnak be a végrehajtás megindítását akadályozó tényezők -, külön határozat vagy végzés kiadmányozása nélkül fogantatosítható a törvényi korlátokon belül bármely végrehajtási cselekmény.

A végrehajtás megindításának akadályai

Szünetelés

Az Avt. 16. § (1) alapján a végrehajtási eljárás szünetel, ha

- a fizetési kedvezmény iránti kérelem adóhatósághoz történő megérkezését követő naptól a kérelmet elbíráló döntés véglegessé válásának napjáig, ha az adós fizetési kedvezmény iránti kérelmét a tartozás esedékességét követő 8 napon belül nyújtotta be,
- a fizetési halasztást vagy részletfizetést engedélyező döntés véglegessé válásának napjától a tartozás döntésben foglalt teljesítéséig, ha az adós kérelmére fizetési halasztást vagy részletfizetést engedélyeztek,
- a halasztó hatály elrendelése iránti kérelemnek az adóhatóság tudomására jutása napját követő naptól a kérelem jogerős elbírálásáig, ha az adóhatósági döntés ellen indított közigazgatási per során az első alkalommal előterjesztett halasztó hatály elrendelése iránti kérelmet jogerősen még nem bírálták el,
- a felszámolás elrendelésétől a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig, ha a gazdálkodó szervezet adótartozásának megfizetésére a helytállni köteles tag (részvényes), vezető tisztségviselő kötelezésére került sor,
- ha törvény így rendelkezik,

Az adósnak az adótartozás fizetési könnyítésére, avagy mérséklésére irányuló kérelem benyújtására az eljárás megindítása előtt, továbbá az eljárás bármely szakaszában lehetősége van.

- A fizetési kedvezmény iránti kérelem adóhatósághoz történő megérkezését követő naptól a kérelmet elbíráló döntés véglegessé válásának napjáig, a végrehajtási eljárás szünetel, ha az adós fizetési kedvezmény iránti kérelmét a tartozás esedékességét követő 8 napon belül nyújtotta be.
- Abban az esetben nem szünetelteti a végrehajtási eljárást a benyújtott kérelem, ha olyan adónemre vonatkozik, amely tekintetében a fizetési kedvezmény engedélyezését törvény kizárja (magánszemélyek jövedelemadójának előlegére és a levont jövedelemadóra, valamint a kifizető által a magánszemélytől levont járulékokra).

A végrehajtás szünetelése azt jelenti, hogy ha a szünetelés törvényben meghatározott oka bekövetkezik, az ok fennállásáig:

- az adóssal szemben végrehajtás nem kezdeményezhető,
- a már megindított végrehajtási eljárásban pedig a soron következő végrehajtási cselekmény nem fogantatosítható.

A szünetelés a törvényi rendelkezésből következően az ott meghatározott ok bekövetkeztével automatikusan beáll, a szünetelés tényéről és megszűnéséről az adóhatóság nem hoz határozatot, végzést, és ezt az adózónak sem kell külön beadványban kérelmeznie/előterjesztenie.

A már folyamatban lévő végrehajtási eljárásoknál fontos tudni, hogy a szünetelés nem azonos a végrehajtás megszüntetésével. Ha az eljárás során korábban az adós vagyontárgya lefoglalásra került, a szünetelés tartama alatt a foglalás hatálya továbbra is fennáll, viszont a végrehajtó nem intézkedhet a lefoglalt vagyontárgy elszállítása és értékesítése iránt. Az adós a lefoglalt vagyontárgyat a végrehajtás szünetelése alatt is rendeltetésszerűen használhatja (kivéve, ha a vagyontárgy zár alá vételre került), viszont köteles biztosítani az állagának megóvását. A lefoglalt ingóság elhasználása, elzálogosítása, elidegenítése, megsemmisítése vagy a végrehajtás alól más módon való elvonása a Büntető Törvénykönyv szerint bűncselekmény.

Felfüggesztés

A végrehajtás felfüggesztése joghatásában megegyezik a végrehajtás szünetelésével, ami azt jelenti, hogy a felfüggesztés beálltán az időpontjától végrehajtás nem indítható, illetőleg a már megindított végrehajtási eljárás esetén a soron következő végrehajtási cselekmény nem fogantatosítható.

A végrehajtási eljárás felfüggesztése az adóhatóság, illetve a bíróság hatáskörébe tartozik.

1. Az Avt. 15. § Az adóhatóság a döntés végrehajtását hivatalból felfüggesztheti vagy felettes szerve rendelkezésére felfüggeszti, ha a fizetési kötelezettséget előíró döntés megváltoztatása vagy megsemmisítése várható.
2. Az adóhatóság az adós kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtási eljárást, ha az adós a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és az adóst a végrehajtási eljárás során korábban e törvény alapján nem sújtották eljárási bírsággal.
3. Az adóhatóság a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülmények körében különösen értékeli az adós tartási kötelezettségébe tartozó személyek számát, az adós vagy az eltartott személy tartós és súlyos betegségét, az adóst is sújtó, a végrehajtás során bekövetkezett elemi csapást vagy ipari katasztrófát.
4. Az adóhatóság - a pénzügyi tranzakciós illeték és a bírósági eljárási illeték kivételével - illetékügyekben a végrehajtást kérelemre felfüggesztheti, ha az illetékfizetési kötelezettség megszűnése várható.
5. Az Avt. 111.§ (2) A behajtást kérő kezdeményezésére az adóhatóság a végrehajtási eljárást felfüggeszti, illetve - a fennálló végrehajtási költségek kiegyenlítése esetén - megszünteti. Ha a behajtást kérő a felfüggesztett behajtási eljárás folytatását (felfüggesztés megszüntetését) a felfüggesztéstől számított 6 hónapon belül nem kezdeményezi, az adóhatóság a behajtási eljárást megszünteti. A megszüntetett behajtási eljárás alapjául szolgáló tartozás behajtásának ismételt kezdeményezésére a 113. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazandóak.

6. Az eljáró adóhatóság a végrehajtási eljárást törvényben meghatározott esetben felfüggeszti.
7. A bíróság a fizetési kötelezettséget megállapító határozat felülvizsgálata iránt folyamatban lévő közigazgatási per során függesztheti fel a határozat végrehajtását, illetve igényper esetén az igényper tárgyát képező dolog végrehajtását.
8. A Vht. 48-51. §-ai alapján külső megkeresésre folytatott végrehajtás esetén a behajtást kérő kérelmére fel kell függeszteni a végrehajtási eljárást, azonban csak az általa átadott követelés vonatkozásában.
9. Amennyiben a zálogjogosult az adóhatósági végrehajtó felhívására bejelenti a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódást, a bíróság a kérelem beérkezését követő három napon belül felfüggeszti a zálogjoggal terhelt vagyontárgy végrehajtását.
10. Az adóhatóság a végrehajtási eljárást kérelemre vagy hivatalból a kézbesítési kifogást elbíráló döntés véglegessé válásáig felfüggesztheti, ha a kérelemben előadott tények, körülmények annak elfogadását valószínűsítik.

Az adóhatóság az adós kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtási eljárást, ha az adós a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és az adóst a végrehajtási eljárás során korábban az Avt. törvény alapján nem sújtották eljárási bírsággal. Az adóhatóság e jogkörével csak kivételesen méltányolható esetekben él, tekintettel arra, hogy adózónak lehetősége van mérséklésre, fizetési halasztásra, vagy részletfizetésre vonatkozó kérelem benyújtására, amely szintén szüneteltetheti a végrehajtási eljárást.

Kézbesítés

Postai kézbesítés esetén az adós részére közlendő iratokat minden esetben az általa az adóhatósághoz vagy a megfelelő egyéb hatóságokhoz illetve Cégbírósághoz bejelentett és a NAV nyilvántartásaiban ennek alapján nyilvántartott címre kell kézbesíteni. A postai kézbesítés második megkísérlést követő 5. munkanapon az iratot kézbesítettnek kell tekinteni, ha a posta az adóhatósági iratot „nem kereste” jelzéssel küldte vissza, illetve a küldemény a kézbesítés eredménytelensége miatt érkezik vissza az adóhatósághoz. Eredménytelen a kézbesítés, ha a címzett ismeretlen helyre költözött, a címzett elköltözött; ezen esetekben az irat a kézbesítés megkísérlésének napján kézbesítettnek tekintendő. Ugyanilyen kézbesítési vélelem érvényesül abban az esetben is, ha az adózó az irat átvételét megtagadta, vagy ha az a postai kézbesítés levélszekrény hiánya miatt eleve lehetetlen. A kézbesítési vélelem beálltát követően az adóhatóság az internetes honlapján 15 nap időtartamra közzéteszi a címzett adóazonosító jelét/adószámát, az érintett ügyirat számát, az internetes honlapon történő közzététel időpontját, valamint azt a telefonszámot, amelyen az adózó az irat átvétele tekintetében tájékozódhat.

Az elektronikus úton kézbesített adóhatósági irat vonatkozásában a kézbesítési vélelem az iratnak az elektronikus kézbesítési tárhelyen történő ismételt elhelyezésétől számított ötödik napot követő munkanapon áll be.

Nem magánszemély adózó kizárólag akkor terjeszthet elő kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet, ha a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok megsértésével kézbesítették az iratot. Ilyen például, ha az iratot nem az arra jogosult személy vette át, vagy azt nem az adóhatósághoz bejelentett címre postázták. A végrehajtás akadályozásának megelőzése érdekében ugyanakkor – kivéve azokat a végzéseket, illetve határozatokat, amelyek fizetési kötelezettséget keletkeztetnek – a törvény a végrehajtási eljárás során

egyebekben kizárja a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelem előterjesztésének lehetőségét. A kérelemben a nem magánszemély adózónak elő kell adnia azokat a körülményeket, tényeket, amelyek a kézbesítés szabálytalanságát igazolják. Magánszemély adózó esetén elég az is, ha igazolja, hogy a hivatalos iratot önhibáján kívül nem tudta átvenni.

Jogorvoslatok

A végrehajtásban már jogerős döntések, végrehajtható okiratokon alapuló kötelezettségek behajtása történik, a követelések jogalapjának vitatására tehát már korlátozottak az adózók lehetőségei, a megfelelő jogorvoslatot az alapeljárások során biztosította számukra a törvényhozó.

Az adóhatóság alakszerű döntéseiben az adott cselekménnyel, döntéssel szembeni jogorvoslati utak mindig konkrétan nevesítésre kerülnek. Ezek fajtái:

Végrehajtási kifogás

A végrehajtási eljárás során az adóhatóság, illetve az önálló bírósági végrehajtó Avt 36. § alapján foganatosított törvénytörő intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen az adós, a behajtást kérő, a behajtást kérő hatóság, illetve az, akinek a végrehajtás jogát vagy jogos érdekét sérti - a sérelmezett intézkedés vagy annak elmaradásának tudomására jutásától számított 15 napon belül - a végrehajtást foganatosító elsőfokú adóhatóságnál végrehajtási kifogást terjeszthet elő. Ha az önálló bírósági végrehajtó törvénytörő intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen az elsőfokú adóhatóságnál terjesztenek elő végrehajtási kifogást, erről az adóhatóság soron kívül értesíti az önálló bírósági végrehajtót.

A végrehajtási kifogásban meg kell jelölni a sérelmezett intézkedést és azt, hogy a kifogást előterjesztő az intézkedés megsemmisítését vagy megváltoztatását milyen okból kívánja.

A végrehajtási kifogást a sérelmezett intézkedés vagy annak elmaradásától számított legfeljebb 6 hónapon belül lehet előterjeszteni.

Az elkésett, a nem a jogosulttól származó, valamint az intézkedés megsemmisítésének vagy megváltoztatásának okát nem tartalmazó végrehajtási kifogást tartalmazó kérelmet az elsőfokú adóhatóság visszautasítja.

A végrehajtási kifogásnak - az árverés kitűzését követően benyújtott, az árverés kitűzésének jogszerűségét vitató, első alkalommal benyújtott végrehajtási kifogás kivételével - a további végrehajtási cselekményekre nincs halasztó hatálya, a lefoglalt vagyontárgy értékesítése iránt azonban csak az érintett vagyontárgy foglalásával, becsértékének megállapításával szemben benyújtott végrehajtási kifogás végleges elbírálását követően lehet intézkedni.

A végrehajtási kifogást a végrehajtást foganatosító adóhatóság felettes szerve (NAV Fellebbviteli Igazgatóság illetékes Hatósági Főosztálya) bírálja el 15 napon belül.

A végrehajtási kifogást elbíráló végzés ellen önálló fellebbezésnek van helye, melyet a NAV vezetője bírál el.

Fellebbezés

A végrehajtási eljárás során hozott határozatokkal szemben a törvény önálló fellebbezési lehetőséget biztosít. Ezek a határozatok fizetési kötelezettséget rónak illetve keletkeztetnek az adózó, illetve az adó megfizetésére kötelezett terhére, melyek csak akkor hajthatók végre, ha a határozat jogerős, azaz az adózó, illetve az adó megfizetésére kötelezett nem fellebbezett vagy fellebbezése ellenére a másodfokú hatóság az első fokú határozatot helybenhagyta.

A határozattal szembeni fellebbezés előterjesztésének határideje főszabály szerint 15 nap, míg a fellebbezés elbírálására nyitva álló határidő 30 nap.

Önálló fellebbezésnek van helye

- a) az adóhatóság végrehajtási eljárása során az Avt. törvény vagy a Vht. alapján hozott,
- b) a végrehajtási kifogás előterjesztési határidejének elmulasztása miatt benyújtott igazolási kérelmet elutasító,
- c) a végrehajtási kifogást visszautasító és
- d) a végrehajtási kifogást elbíráló végzés ellen.

Az Art. vagy az Air. szabályainak alkalmazásával hozott végzések elleni fellebbezés tekintetében az Art., illetve az Air. rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az elkésett fellebbezést, a fellebbezésre nem jogosulttól származó fellebbezést, valamint az önálló fellebbezéssel meg nem támadható végzés ellen irányuló fellebbezést az elsőfokú adóhatóság visszautasítja.

Igényper

Az igényper a végrehajtási eljárás során lefoglalt vagyontárgyakkal kapcsolatos igények tisztázására szolgáló peres eljárás. Igénypert az indíthat, aki a lefoglalt vagyontárgyra tulajdonjoga vagy más olyan joga alapján tart igényt, amely a végrehajtás során történő értékesítésnek akadálya. Haszonélvezeti jog alapján a haszonélvező ingatlan-igénypert nem indíthat, mivel a haszonélvezet az ingatlan értékesítését követően is fennmarad. Más vagyontárgy esetében a haszonélvező is indíthat igénypert. Ha ilyen esetben a bíróság a keresetnek helyt ad, a lefoglalt vagyontárgyat csak a haszonélvezeti jog megszűnését követően lehet értékesíteni.

Az igénypert a lefoglalt vagyontárgy foglalás alóli feloldása iránt kell megindítani a végrehajtást kérő ellen. Ha a végrehajtási eljárásban több végrehajtást kérő van, akkor az igénypert mindegyik végrehajtást kérő ellen meg kell indítani. A perre a foglalás helye szerinti járásbíróság kizárólagosan illetékes.

Végrehajtási költség

A végrehajtási eljárás során felmerült költségek mind az adóvégrehajtásban, mind pedig a bírósági végrehajtásban az adóst terhelik. Nehezen számszerűsíthető azonban mindaz a költség, amely az adóvégrehajtók foglalkoztatásával, a helyszíni eljárások lefolytatásával, levelezéssel, összességében az adó-végrehajtási szervezet fenntartásával jár.

Az adó-végrehajtási eljárás során végrehajtási költségként készkiadás, költségminimum és költségátalány állapítható meg. Az adóhatóság a költségekről - a végrehajtási költségátalány, illetve költségminimum kivételével - végzést hoz az adó megfizetésére, illetve az adók módjára behajtandó köztartozás fizetésére kötelezett terhére, mely ellen végrehajtási kifogásnak van helye.

Az adóhatóság a költségátalány, illetve költségminimum felszámításától számított 8 napon belül az adóst értesíti. A költségátalány, illetve költségminimum felszámítását az adós az azok alapjául szolgáló végrehajtási cselekménnyel szemben benyújtható végrehajtási kifogásban sérelmezheti.

Készkiadás: ide tartozik minden olyan, számlával igazolt, illetve a rá vonatkozó jogszabályok által előírható költség, amely a végrehajtás foganatosításával kapcsolatban ténylegesen és számszerűsíthető módon felmerült.

Költségminimum: az az összeg, amelyet ingó- és ingatlan-végrehajtás foganatosításakor meg kell fizetni, függetlenül a felmerült költség tényleges összegétől, az Avt. törvény alapján a költségminimum összege 5.000,- forint.

Költségátalány: Az adóhatóságot a végrehajtásának foganatosításáért 5000,- forint költségátalány illeti meg, minden más felszámítható költségtől és költségátalánytól függetlenül.

Végrehajtási eljárás

Végrehajtási eljárás megindításának akkor van helye, ha az adós a jogerős végrehajtható okiraton alapuló tartozását esedékességgel nem fizette meg, és nem állnak fenn az eljárás megindítását akadályozó tényezők. Amennyiben az adós fizetési könnyítésre illetve mérséklésre irányuló kérelmét az adóhivatal elutasította, az önkéntes teljesítésre, vagy részteljesítésre a végrehajtási eljárás bármely szakaszában van lehetőség, a végrehajtási cselekmények foganatosítására ennek figyelembevételével kerül (vagy nem kerül) sor.

Az adó-végrehajtásban – a korábbiakkal ellentétben – a fokozatosság elve már nem érvényesül, hatósági átutalási megbízás, jövedelem letiltás kibocsátására, továbbá a vagyonfeltárás eredményétől, valamint az adótartozás összegétől függően a nyilvántartás (gépjármű-, cég-, ingatlan-nyilvántartás) alapján történő foglalásra általában egy időben, vagy egymást követően rövid időtartamon belül sor kerül.

Az tehát, hogy az eljárás melyik szakaszában milyen végrehajtási cselekményre kerül sor, az eljáró adóvégrehajtó rendelkezésére álló adatok alapján meghozott döntésétől függ. Általánosságban elmondható, hogy azon cselekmények foganatosítása indokolt, amely gyors és hatékony, költségkímélő eszköznek látszik az adóhatóság követelésének megtérülésére, valamint az arányosság elvének figyelembe vételével az adósra nézve a legkisebb mértékű korlátozással jár.

Átvezetés

Amennyiben az adóhatóság az adós terhelő tartozás mellett túlfizetést is nyilvántart, végrehajtási cselekményként az átvezethető túlfizetés összegét a nyilvántartott tartozásokra elszámolhatja, és ezzel egyidejűleg az adóst értesíti.

Hatósági átutalási megbízás (inkasszó)

A bankszámlával is rendelkező adózók esetén - amennyiben a tartozás összegére, illetve az adózó bankszámlájáról rendelkezésre álló információra figyelemmel a tartozás valószínűsíthetően a pénzügyi intézmény által kezelt összegre vezetett végrehajtással is behajtható - a végrehajtási eljárást hatósági átutalási megbízással indokolt megindítani, figyelemmel arra, hogy a végrehajtási eljárás során a követelés kielégítésének leggyorsabb és legegyszerűbb módja az adós pénzforgalmi szolgáltatójánál kezelt pénzeszközeinek végrehajtás alá vonása.

A pénzügyi szervezetek jogszabályi kötelezettsége – meghatározott adózói körre vonatkozóan – a megnyitott számlák bejelentése, azonban minden további adózó esetében elsősorban elektronikus formában előállított megkeresések kerülnek kiküldésre. A bankok többnyire

szintén elektronikus úton küldött válaszban értesítik az adóhivatalt az adós náluk kezelt fizetési számláiról (bankbetétekről, széfszolgáltatásról, stb.) és azok egyenlegéről.

A pénzforgalmi szolgáltató az inkasszó foganatosításakor elsősorban a végrehajtó által benyújtott inkasszóban megjelölt bankszámlán lévő összeget tekinti alapnak. Amennyiben ez nem fedezi az inkasszóban megjelölt valamennyi követelést, úgy a végrehajtó további intézkedése nélkül kiterjeszti az inkasszót az általa kezelt további fizetési számlákra.

A pénzügyi intézmény a kiterjesztést az alábbi sorrend szerint végzi el:

1. pénzforgalmi számlán kezelt összeg, ha az nem tartozik a 2. pont alá;
2. a pénzforgalmi számlán betétszerződés alapján kezelt összeg;
3. a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvényben meghatározott bankszámlaszerződés alapján kezelt összeg, ha az nem tartozik az 1. pont alá;
4. a betétszerződés alapján elhelyezett összeg, ha azt a hitelintézet a fizetési-számla szerződés szabályainak megfelelően kezeli;
5. a takarékbetét-szerződés alapján elhelyezett összeg, ha azt a hitelintézet a fizetési számla szerződés szabályainak megfelelően kezeli.

A pénzügyi intézmény és a számlatulajdonos ellenkező megállapodása hiányában a hatósági átutalási megbízást az adózó azon hitelkeretének terhére is teljesíteni kell, mely a fent megjelölt számlákhoz kapcsolódik.

A pénzügyi intézmény a hatósági átutalási megbízásban szereplő összeggel az adós számláját megterheli és a kért összeget (illetve annak rendelkezésre álló részét) az adóigazgatóság letéti számlájára átutalja. Amennyiben a számlán a teljesítéshez szükséges teljes fedezet nem áll rendelkezésre, a pénzügyi intézmény a fedezet biztosításáig – legfeljebb azonban 35 napig - függőben tartja a hatósági átutalási megbízást. Ha ezen időtartam alatt sem sikerült a megbízást teljesíteni, azt a pénzügyi intézmény visszaküldi.

Amennyiben a pénzügyi intézmény a hatósági átutalási megbízást a 35 napos sorba állítást követően teljesítetlenül (vagy részteljesítéssel) küldte vissza, az ismételten benyújtható az adós bankszámlája ellen.

A pénzügyi intézménynél több számlatulajdonos tulajdonában álló számlán kezelt pénzösszeg bármelyik számlatulajdonossal szemben fennálló követelés fejében teljes összegben végrehajtás alá vonható.

Ilyen számla ellen kiadott hatósági átutalási megbízás esetén a pénzügyi intézmény köteles közölni a nem adós számlatulajdonos értesítési címét, amely alapján a végrehajtó e személyt haladéktalanul értesíti a számla megterheléséről.

A nem adós számlatulajdonos a végrehajtást kérő ellen az igényperre vonatkozó szabályok szerint pert indíthat a végrehajtást foganatosító hatóság rendelkezése alapján a számláról leemelt, őt illető pénzösszegek visszafizetése iránt.

A pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, az adóssal megillető pénzösszeg teljes összegében végrehajtás alá vonható, kivéve a természetes személyt (magánszemélyt) megillető pénzösszegeket. A végrehajtás alól mentes az az összeg, amely megfelel a mindenkori öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének.

Az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének négyszerese feletti összeg korlátlanul végrehajtás alá vonható, az ez alatti összegből pedig az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összege és az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének négyszerese közötti rész 50 %-a vonható végrehajtás alá.

A mentesség érvényesítése, illetve a teljesítés korlátozása a hatósági átutalási megbízás teljesítését végző pénzügyi feladata. Ennek ellátása során a fenti szabályokat a pénzügyi által több szerződés alapján kezelt, az adóst megillető együttes összegre kell alkalmazni.

Végrehajtói letiltás munkabérből, nyugdíjból

A letiltásban a végrehajtó írásban felhívja az adós munkáltatóját, hogy adós munkabérből (társadalombiztosítási nyugellátásából) a letiltásban feltüntetett összeget vonja le, és utalja át a végrehajtói letéti számlára.

Munkabérnek minősül a Munka Törvénykönyve szerinti munkaviszonyban álló munkavállaló adósnak a munkaviszonnyal összefüggésben kapott munkabér jellegű juttatása (munkabér, munkadíj, illetmény, stb.), ideértve a betegszabadság idejére kifizetett összeget, a végkielégítést, továbbá a prémiumot és a jutalmat is.

A munkabérré vonatkozó szabályok alkalmazandók a következő járandóságokra is:

- munkaviszony jellegű szövetkezeti jogviszony alapján járó munkadíj,
- közszolgálati és közalkalmazotti jogviszony, szolgálati viszony alapján járó illetmény,
- társadalombiztosítási jogviszonyon alapuló járandóság (nyugellátások, egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai),
- az alkotó- és munkaközösségi tag jövedelme,
- a tudományos továbbképzési ösztöndíjnak a munkabér jellegű ösztöndíja,
- bármely személynek a munkájából eredő olyan díjazása, juttatása, követelése, amelyet valamely szervtől vagy személytől rendszeresen, időszakonként visszatérően kap.

A munkabérből történő levonásnál azt a nettó összeget kell alapul venni, amely a munkabért terhelő, abból a külön jogszabály szerint levonással teljesítendő adónak (adóelőlegnek), egészségbiztosítási és nyugdíjjáruléknak, továbbá egyéb járuléknak a levonása után fennmarad. Ezen csökkentett összegből általában legfeljebb 33%-ot, kivételesen legfeljebb 50%-ot lehet levonni.

Az adóvégrehajtás során 50% levonására kizárólag a jogalap nélkül felvett társadalombiztosítási ellátás visszatérítése esetén kerülhet sor.

Az adós nyugellátásából általában 33%-ot lehet levonni; a jogalap nélkül felvett társadalombiztosítási ellátás visszatérítése érdekében folyó végrehajtás esetén azonban legfeljebb 50%-ot.

Az adóst megillető pénzbeli egészségbiztosítási ellátásból (táppénz, baleseti táppénz, baleseti járadék, terhességi gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj) legfeljebb 33%-ot is kizárólag a jogalap nélkül felvett egészségbiztosítási ellátás fejében, míg a gyermekek ellátásához kapcsolódó juttatásokból (gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás, családi pótlék) a jogalap nélkül felvett hasonló ellátások fejében lehet levonni. A munkanélküli ellátásból csak tartásdíj és a jogalap nélkül felvett ellátás vonható le 33 % erejéig.

Ha az adós jövedelmét egyidejűleg több jogcímen terheli a letiltás, a levonás a munkabér maximum 50%-áig terjedhet.

A levonás során mentes a végrehajtás alól a havonta kifizetett munkabérnek, nyugellátásnak az a része, amely megfelel a mindenkori öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének, azonban korlátozás nélkül végrehajtás alá vonható a havonta kifizetett munkabérnek az a része, amely meghaladja az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének ötszörösét.

A Vht. 74. §-a taxatív felsorolást tartalmaz a végrehajtás alól mentes juttatásokról:

- a nemzeti gondozási díj és a hadigondozottak pénzbeli ellátása, az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvény szerint járó életjáradék,
- az átmeneti segély, ideértve a meghatározott célra kapott segélyt is, a rendszeres szociális segély, az időskorúak járadéka, a munkanélküliek jövedelempótló támogatása, az ápolási díj,
- az anyasági támogatás,
- anyasági támogatás,
- a rokkantsági járadék és a vakok személyi járadéka,
- a megváltozott munkaképességű személyt megillető juttatás (kereset-kiegészítés, átmeneti kereset-kiegészítés, jövedelem-kiegészítés, átmeneti jövedelem-kiegészítés, átmeneti járadék, bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka),
- a törvényen alapuló tartásdíj, ideértve a bíróság által előlegezett gyermek-tartásdíjat is, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényen alapuló gyermekvédelmi pénzbeli ellátások,
- a nevelőszülő részére a gondozásába ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek, utógondozói ellátásban lévő fiatal felnőtt ellátását szolgáló nevelési díj, külön ellátmány és családi pótlék,
- az ösztöndíj, a tudományos továbbképzési ösztöndíjas munkabér jellegű ösztöndíjának kivételével,
- a kiküldetéssel, külszolgálattal és munkába járással összefüggő költségtérítés,
- a meghatározott kiadás fedezésére szolgáló összeg,
- a fogyatékosági támogatás.

Értelemszerűen nem érvényesülhetnek a letiltási korlátozások, ha nem a munkáltatótól, járandóságot folyósító szervtől letiltással, hanem az adós más vagyontárgyára vezetett végrehajtással (pl. pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összegre történő végrehajtással) történik a követelés behajtása.

Helyszíni eljárás

Az eredményes eljárás érdekében természetes, hogy a végrehajtónak joga van az adós vagyontárgyainak, gazdálkodásával kapcsolatos iratainak, sőt lakásának illetve egyéb helyiségének, valamint a be nem jelentett telephelyének átvizsgálására, megtekintésére is. Ez azért szükséges, mert adott esetben itt találhatóak az adós lefoglalható vagyontárgyai. Fontos tudni, hogy a végrehajtónak az oda való belépésre nem csak az adós jelenlétében illetve közreműködése esetén van joga, hanem a lezárt lakást illetve egyéb helyiségeket, valamint az adós bűtorát vagy más ingóságát is felnyitathatja. Ehhez az adós vagy képviselője távollétében elegendő, ha nagykorú családtagja jelen van, ennek hiányában az eljárás során tanú alkalmazása szükséges.

Az adóhatóság a nem adós ingatlanán, illetve közterületen is alkalmazhat helyszíni kényszercselekményt, ha az szükséges az adós tulajdonát képező vagyontárgy lefoglalásához vagy a már lefoglalt vagyontárgy elszállítása érdekében.

Minden esetben az állag megóvása mellett szükséges eljárni, a lakás illetve helyiség felnyitása azonban szükségszerűen a zár/lakat rongálásával és ennek következtében cseréjével járhat, utóbbiról a végrehajtónak kell gondoskodnia, majd a zár/lakat kulcsát a legközelebbi rendőrkapitányságon kell leadni, hogy azt az adós átvehesse.

Ha az adózó a végrehajtási eljárás eredményességét a végrehajtó veszélyeztetésével, fenyegetésével akadályozza, vagy az eljárás lefolytatásának megghiúsítását megkísérli, az adóhatóság a rendőrségről szóló törvény szerinti rendőri intézkedés megtételét kezdeményezheti, vagy a NAV hivatásos állományú tagja útján az eljárás zavartalan lefolytatását biztosíthatja.

Helyszíni eljárás keretében végrehajtási cselekmények munkanapon, reggel 6 óra és este 10 óra között fogatosíthatók. (Az este 10 óra előtt megkezdett, de be nem fejezett végrehajtást 10 óra után folytathatja a végrehajtó.) A végrehajtó a végrehajtást fogatosító adóhatóság vezetőjének írásbeli engedélye alapján – az előző bekezdésben rögzített időbeli korlátozásra tekintet nélkül – bármikor fogatosíthat végrehajtási cselekményt. Amennyiben az adózó üzemi illetve üzleti tevékenysége rendeltetése folytán részben vagy egészben kívül esik a fent megjelölt időtartamon, akkor az adóhatóság a végrehajtási cselekményeket az adós üzemi, üzleti tevékenységének folytatása alatt – külön engedély nélkül – elvégezheti.

Az eljárás a végrehajtó hivatalos minőségének igazolásával (szolgálati igazolvány bemutatásával), az eljárás tárgyának, céljának rövid ismertetésével, az adós illetve a helyszínen tartózkodó személyek azonosításával kezdődik.

A végrehajtó a helyszíni eljárásról, továbbá a jogszabályban meghatározott más végrehajtási cselekményekről jegyzőkönyvet készít. Főszabályként a jegyzőkönyvet az eljárási cselekménnyel egy időben a helyszínen kell felvenni. Kivételesen – a helyszíni felvétel akadályoztatása esetén – a jegyzőkönyv máshol is elkészíthető, az akadályoztatás okát azonban ilyenkor rögzíteni kell. A helyszíni eljárásról készült jegyzőkönyvet – amennyiben a feltétele fennáll – ugyancsak a helyszínen kell átadni. Amennyiben az adós a jegyzőkönyv átvételét megtagadja, ezt a tényt rögzíteni kell a jegyzőkönyvben, a jegyzőkönyv azonban ezzel kézbesítettnek tekintendő.

Ingófogalás

Az ingóságok lefoglalásának hatálya a foglalási jegyzőkönyvben történő összeírásukkal beáll, függetlenül attól, hogy a foglalásra (nyilvántartás alapján) az adóhatóság hivatali helyiségében, vagy a helyszínen kerül sor. Az ingóságon a foglalás elidegenítési és terhelési tilalmat keletkeztet. Ennek következtében a lefoglalt ingóság elhasználása, elzálogosítása, elidegenítése, megsemmisítése vagy a végrehajtás alól más módon történő elvonása polgári jogi oldalról semmisséget, büntetőjogi oldalról pedig bűncselekmény megvalósítását (zártörés) eredményezi.

Végrehajtás alá vonni csak az adós tulajdonát képező ingóságokat lehet. Ebből következően - a mentes vagyontárgyak kivételével – minden olyan ingóság lefoglalható, amely az adós birtokában van, kivéve, ha minden kétséget kizáró módon (számla, bérleti szerződés stb.) megállapítható, hogy az harmadik személy tulajdonát képezi. Emellett minden olyan vagyontárgy is lefoglalható, amely harmadik személy birtokában van ugyan, de valószínűsíthető, hogy az az adós tulajdonát képezi. Mivel az adóvégrehajtónak a tulajdonjog kérdésében a foglaláskor kell döntenie, ezért ha a foglalásnál az érintett harmadik személy nincs jelen és az adós sem tudja bemutatni azokat az okiratokat, amelyek a harmadik személy tulajdonjogát igazolják, a kérdéses ingóság lefoglalása nem mellőzhető. Ilyen esetben a harmadik személy a végrehajtást kérővel szemben a későbbiekben végrehajtási igénypert indíthat.

Az Avt. továbbá lehetővé teszi az adós által fuvarozónak átadott dolgok foglalását a címzettnek történő átadási időpontjáig.

A végrehajtás alól mentes vagyontárgyakat a Vht. 90-96. §-aiban foglaltak határozzák meg. A törvény által meghatározott mentes vagyontárgyak végrehajtás alá vonása az adós hozzájárulása vagy kifejezett kérése esetén is törvénysértő. Amennyiben a törvény vagylagos mentességről rendelkezik, a foglalásnál jelenlévő adós joga annak meghatározása, hogy a mentesség melyik vagyontárgyra terjedjen ki.

Az adóhatóság az adóst a vagyontárgyait terhelő zálogjogról kizárólag helyszíni eljárás keretében köteles nyilatkoztatni.

A romlandó dolgok és közeli lejáratú termékek foglalására és értékesítésére speciális szabályok vonatkoznak.

Az Avt. törvény meghatározása alapján

- romlandó dolog: a közeli lejáratú termék és az a dolog, amelynek állaga jelentősen romlana, vagy forgalmi értéke jelentősen csökkenne, ha az értékesítésre a végrehajtás általános szabályai szerint kerülne sor
- közeli lejáratú termékek:
 - a) 24 órás fogyaszthatósági idő esetén a fogyaszthatósági idő utolsó két órájában,
 - b) több mint 24 órás fogyaszthatósági idő esetén a fogyaszthatósági idő utolsó napján,
 - c) 3 hónapos minőségmegőrzési vagy felhasználhatósági idő esetén a minőségmegőrzési vagy felhasználhatósági idő utolsó két hetében,
 - d) több mint 3 hónapos minőségmegőrzési vagy felhasználhatósági idő esetén - ide nem értve azon termékeket, amelyekben nem szükséges a minőségmegőrzési vagy felhasználhatósági idő feltüntetése - a minőségmegőrzési vagy felhasználhatósági idő utolsó négy hetében.

Nem lehet lefoglalni azokat a romlandó dolgokat, amelyeknek a fogyaszthatósági, minőségmegőrzési vagy felhasználhatósági ideje lejárt. A romlandó dolog foglalásával, annak jogalapjával, illetve értékesítésével szemben előterjesztett végrehajtási kifogásnak - a dolog jellegére tekintettel - a dolog értékesítésére vonatkozóan halasztó hatálya nincs. A romlandó dolgot a végrehajtási eljárás szünetelésének, felfüggesztésének hatálya alatt is értékesíteni kell. Ha az adós ezt kifejezetten kéri, és kijelöli a vevőt, az adóhatóság a romlandó dolgot árverésen kívül, árverési vétel hatályával becsértéken értékesíti, azzal, hogy ehhez a behajtást kérő, illetve a behajtást kérő hatóság hozzájárulása nem szükséges. Az értékesítésre a foglalási jegyzőkönyv lezárását követően, az adós 1 órán belül tett nyilatkozata alapján van lehetőség, amely határidő jogvesztő hatályú. Az adós a rendelkezésére álló határidőn belül a kijelölésről lemondó nyilatkozatot tehet, amely nyilatkozat nem vonható vissza.

A végrehajtó a lefoglalt ingóságok értékét becsléssel határozza meg. A becsérték megállapításánál a forgalmi értékből kell kiindulni. Ha az adós kéri, vagy arra a lefoglalni kívánt ingóság speciális természete miatt szükség van, a végrehajtó a foglalásnál szakértő becsűst alkalmaz. Ha az eljárás bármely szakaszában adós kérésére kerül sor szakértő becsűs kirendelésére, akkor az adós a költség megelőlegezésre kötelezett.

Az adóhatóság a lefoglalt ingóságot értékesítés céljából a foglalást követően haladéktalanul - az adós költségén - elszállíthatja, és a nyertes árverési vevőnek történő átadásig, foglalás alóli feloldásig vagy értékesíthetetlen ingóság esetében az adósnak történő visszaadásig, illetve karitatív célú hasznosításáig, vagy hulladékként történő megsemmisítésig megőrzi. Az ingóság elszállításának nem feltétele a Vht. szerinti zár alá vétel feltételeinek fennállása. Amennyiben az adóhatóság nem él azzal a lehetőségével, hogy a lefoglalt vagyontárgyakat

haladéktalanul beszállíthatja, adós – a szállítási értesítőben megjelölt időpontig – az állag megóvása mellett használhatja.

Az értékesítésre kerülő ingóságok az értékesítés helyszínére történő elszállításáról főszabály szerint a végrehajtónak kell gondoskodnia, de a felek megállapodhatnak arról, hogy pl. a lefoglalt ingóságot az adóhatóság által meghatározott helyre az adós szállítja el, vagy ehhez szállítóeszközt biztosít. Az elszállítás és tárolás költségei végrehajtási költségként az adóst terhelik.

Gépjármű lefoglalása

Az adóhatóság a járművet a járműnyilvántartásban szereplő adatok alapján is lefoglalhatja, ha az adós a jármű tulajdonosaként van a nyilvántartásba bejegyezve, illetve ennek hiányában is, ha a jármű a házastársi közös vagyona tartozik. A gépjárműfoglalás általános szabályai kötelezővé teszik a forgalmi engedély és a törzskönyv lefoglalását is, megakadályozva ezzel az adóst a lefoglalt gépjármű további jogszerű használatában. A végrehajtó megkeresésére az okmányiroda haladéktalanul intézkedik a gépjármű forgalomból történő kivonása iránt.

A tulajdonos személyének megállapításánál a forgalmi engedély az irányadó, ugyanis a gépjármű tulajdonosának azt kell tekinteni, akit a forgalmi engedélyben ilyen minőségben feltüntettek. Ha a tulajdonosváltás tényét a forgalmi engedélyben nem vezették át, az adós által bemutatott olyan adásvételi szerződés, amely szerint a gépjárművet időközben értékesítette, nem tekinthető olyan bizonyítási eszköznek, amely alkalmas a harmadik személy tulajdonjogának kétséget kizáró igazolására, ezért ilyen esetekben a gépjármű foglalható, a vevő pedig igénypert indíthat az adóhatósággal szemben. Helyszínen történő foglalás alkalmával a házastárs, illetve bejegyzett élettárs tulajdonában lévő gépjármű is végrehajtás alá vonható feltéve, hogy az nem képezi az ő külön vagyonát.

Amennyiben a vásárlásra kölcsönt nyújtó pénzügyi intézmény a gépjárműre biztosítékként opciós jogot alapított, úgy a gépjármű törzskönyve nincs az adós birtokában, mert azt a pénzügyi intézmény magánál tartja mindaddig, amíg az adózó a vele szemben fennálló tartozását teljes mértékben ki nem egyenlíti. Ebben az esetben azonban a törzskönyv szerint az adós a gépjármű tulajdonosa, függetlenül attól, hogy a törzskönyv a hitelintézet birtokában van, így a gépjárművet le kell foglalni.

Lízingelt gépjármű esetén a gépjármű a lízingbeadó tulajdonát képezi, tehát a lízingbevevő (adós) tartozásának fedezeteként nem vonható végrehajtás alá.

- A természetes személy adós foglalkozásának gyakorlásához nélkülözhetetlen (kizárólag a személy- és áruszállítási tevékenységhez szükséges) gépjárműve a 13/2001. (X. 10.) IM rendelet értelmében mentes a foglalás alól, ha nem éri el a becsértéke a rendeletben meghatározott összeget. Amennyiben meghaladja, csak a gépjárművet és a törzskönyvét kell lefoglalni és ez utóbbit megküldeni a gépjárművet nyilvántartó hatóságnak, azaz az okmányirodának. A forgalmi engedély az adósnál marad, mert az értékesítésig használhatja a foglalkozása gyakorlásához a gépjárművet, viszont ez a kedvezmény kizárólag a természetes személy adóst illeti meg és csak 1 db gépjárműre vonatkozik.
- Mozgásában korlátozott adós gépjárműve mentes a végrehajtás alól mozgásában korlátozott személy részére kiállított, érvényes parkolási igazolvány, ennek hiányában az igényléséhez a kormányrendelet szerint meghatározott szakvélemény alapján.
- A vállalkozási tevékenységet végző adózó (egyéni vagy társas vállalkozó) a tevékenységéhez szükséges üzemi vagy üzleti gépjárművénél szintén csak a gépjárművet és a törzskönyvet kell lefoglalni. Amennyiben az adózó a tartozását nem fizeti meg az

adóvégrehajtó a forgalmi engedélyt is lefoglalja. Ezen időtartam alatt, de legfeljebb a forgalmi engedély lefoglalásáig rendeltetésszerűen használhatja a tevékenysége végzéséhez a gépjárművet. Üzemi és üzleti gépjárműnek kell tekinteni azokat a gépjárműveket, amelyeknek a használatát a vállalkozó adós a könyvvitelében költségként elszámolja, érvényesíti, illetve amelyik az eszköz-nyilvántartásában szerepel. Emellett idetartoznak azok a gépjárművek is, amelyekről az adós e nyilvántartásokat ugyan nem vezeti, de azokat a jövedelemszerző tevékenysége tárgyát képező árunak, szolgáltatásnak az előállításához vagy értékesítéséhez használja.

Ha a lefoglalt járművet az adós az adóhatóság felhívására nem adja át, és az adós lakóhelyén (tartózkodási helyén) vagy székhelyén, telephelyén, fióktelepén az nem fellelhető, az adóhatóság az ismeretlen helyen lévő gépjármű feltalálási helyének megállapítása érdekében végzéssel tárgykörözést rendelhet el.

Fedezet csere

Az adóhatóság az adós méltánylást érdemlő körülményére tekintettel - legkésőbb az árverés kitűzését megelőzően - előterjesztett kérelmére a lefoglalt ingó vagyontárgyat feloldja a foglalás alól, ha a tartozás megtérülése a feloldást követően is biztosított, illetve abban az esetben, ha az adós olyan vagyontárgyat ajánl fel a tartozás fedezetéül, amely a feloldani kért vagyontárgy piaci értékét eléri, vagy azt meghaladja. A vagyontárgy feloldására és a felajánlott vagyontárgy lefoglalására egyidejűleg kerül sor. A fedezetcsere az eljárás szünetelése és felfüggesztése alatt is sor kerülhet. Az adóhatóság a végrehajtási eljárás szünetelése vagy felfüggesztése alatt, más jogszabályi feltételek megléte esetén, az adós kérelmére intézkedhet a lefoglalt ingóság értékesítése iránt.

Követelésfoglalás

A Vht. biztosítja a végrehajtónak azon jogosultságot, hogy az adós gazdasági tevékenységével kapcsolatos iratait is megtekintse, átvizsgálja, ezáltal információkat szerezzen az adós kintlévőségeiről. Amennyiben a végrehajtó az adós nyilvántartásai, iratai – s nem csak az adós nyilatkozata – alapján olyan adatok birtokába kerül, amelyek szerint harmadik személynek az adóssal szemben már lejárt esedékességű, vagy a jövőben esedékessé váló, avagy időszakosan visszatérő tartozása áll fenn, a végrehajtó harmadik személyek részére a követelésfoglalásról szóló okiratokat elektronikus úton kézbesíti. Ezáltal értesíti a harmadik személyeket arról, hogy az adós velük szemben fennálló követelését az adótartozás erejéig lefoglalta, egyidejűleg a kötelezettet nyilatkozattételre hívja fel. A harmadik személy részére a követelésfoglalással kapcsolatban megküldött iratait (nyilatkozat valamint mellékletei) elektronikus úton küldi vissza az adóhatóság részére.

Ha a harmadik személy az *általános forgalmi adó - összesítő* jelentés benyújtására kötelezett, nyilatkozata szerint az adóstól számlát befogadó adóalany, aki az adóhatóságnak a Vht. 111. §-a alapján megküldött nyilatkozatában a követelést vagy annak egy részét annak teljesítése miatt nem ismeri el, köteles a követelés létrejöttét, illetve megszűnését az adóhatóság részére hitelt érdemlően igazolni. Ha az *általános forgalmi adó - összesítő* jelentés benyújtására kötelezett adóalany a felhívásra nem tudja hitelt érdemlően igazolni a részbeni, vagy egész teljesítést, vagy a Vht. által előírt nyilatkozattételt elmulasztja, az adóhatóság az adó megfizetésére kötelezettre irányadó szabályok szerint kötelezheti őt a követelés összege erejéig a tartozás megfizetésére.

Ha a harmadik személyek a követelést nem ismerik el, vagy elmulasztják a nyilatkozattételt, a végrehajtást kérő a harmadik személyekkel szemben a követelés behajtása iránt pert indíthat. A perindítás az adóhatóság mérlegelési jogkörében hozott döntésétől függ.

Ingatlan-végrehajtás

Az adóvégrehajtásban nem érvényesül az egyes végrehajtási cselekmények kötelező sorrendisége. Így az ingatlan végrehajtás az egyéb végrehajtási cselekményekkel történhet egyidejűleg, de akár az első végrehajtási cselekmény is lehet.

Az ingatlan lefoglalásának elsődleges feltétele, hogy az adós tulajdonát képezze. Az adós tulajdonában álló ingatlan lényegében korlátozás nélkül végrehajtás alá vonható, függetlenül annak jellegétől, művelési ágától, az ingatlanra bejegyzett jogoktól, terhektől, illetőleg az ingatlanra feljegyzett tényektől. Az elővásárlási, valamint a vételi (opciós) jog szintén nem akadályozza az ingatlan-végrehajtást. Az ingatlanok tulajdoni viszonyait közhitelesen az ingatlan-nyilvántartás tanúsítja, az ingatlanhoz fűződő jogok változása az ingatlan-nyilvántartáshoz kötött.

Nincs helye ingatlan-végrehajtásnak a természetes személy és az egyéni vállalkozó adós, valamint a vele együtt élő közeli hozzátartozók lakhatását közvetlenül szolgáló lakóingatlan esetén, ha a tartozás összege az 500 ezer forintot nem haladja meg.

Az adóhatóság az ingatlan lefoglalása végett megkeresi az ingatlanügyi hatóságot, egyidejűleg a megkeresésről az adóst is tájékoztatja. A földhivatal a megkeresés alapján a végrehajtási jogot soron kívül bejegyzi az ingatlan-nyilvántartásba, erről határozatot hoz, melyet megküld a végrehajtónak, a feleknek és egyéb érdekelteknek.

Az adóhatóság az adós tulajdonát képező ingatlan lefoglalását, illetve értékesítését mellőzheti, ha az ingatlant terhelő jelzálogjog miatt annak értékesítéséből az adóhatóság követelésének kielégítése nem várható. Ebben az esetben az adóhatóság a tartozás és járulékai erejéig az adós ingatlanára jelzálogjogot jegyeztethet be. Az adóhatóság a jelzálogjog bejegyzése végett megkeresi az ingatlanügyi hatóságot, amely a jelzálogjogot soron kívül bejegyzi az ingatlan-nyilvántartásba. A jelzálogjog-bejegyzés érdekében tett intézkedés ellen benyújtott végrehajtási kifogásnak a megkeresés alapján teendő ingatlanügyi hatósági intézkedésre halasztó hatálya nincs. A jelzálogjog bejegyzését követően, ha a végrehajtás más formái nem vezetnek eredményre, az adóhatóság megkeresheti az ingatlanügyi hatóságot a jelzálogjog törlése és a végrehajtási jognak a jelzálogjog ranghelyére soron kívül történő bejegyzése iránt. A bejegyzés a jelzálogjoggal biztosított követelés végrehajtásához való jog elévülésének nyugvását eredményezi, tekintettel arra, hogy jelzálogjog esetén az ingatlan értékesítése iránt intézkedni nem lehet.

Amennyiben az adóhatóság által folytatott végrehajtási eljárásban a végrehajtással érintett fizetési kötelezettség érvényesítése az Avt. törvény alapján nem a központi költségvetés vagy a Magyar Állam javára történik (azaz nem a Magyar Államot kell jogosultként feltüntetni), ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésért és az onnan való törlésért díjat kell fizetni, melyet végrehajtási költségként az adós visel. A végrehajtási jog bejegyzésének, törlésének, illetve a jelzálogjog törlésének törvény által meghatározott díja ingatlanonként 6.600 forint, míg a jelzálogjog bejegyzésének díja 12.600 forint.

A végrehajtás szüneteltetését eredményező fizetési kedvezményi kérelem nem akadály a földhivatali intézkedésnek, ha az ingatlan-végrehajtásra vonatkozó megkeresést a végrehajtó már a szünetelés beálltát megelőzően megküldte a földhivatalnak. Természetesen a szünetelés alatt az értékesítés iránt intézkedni nem lehet, de a foglalás hatálya a tartozás teljes kiegyenlítéséig avagy egyéb okból történő törléséig fennmarad.

Az ingatlan lefoglalása nem jelent elidegenítési tilalmat. A végrehajtási jog dologi hatályú, mindenkivel szemben érvényes. Amennyiben tehát az adós a végrehajtási joggal terhelt ingatlant elidegeníti, úgy az új tulajdonos (mint dologi adós) tűrni köteles a követelésnek az ingatlanból való kielégítését, annak elárverezését.

Bizonyos vonatkozásban azonban sajátos és részleges terhelési tilalom keletkezik a lefoglalt ingatlanon, azon ugyanis további jogokat szerezni, pl. jelzálogjogot alapítani csak a végrehajtási jog jogosultjának a hozzájárulásával és csak akkor lehet, ha az a végrehajtás jogosultjának jogát nem sérti és a végrehajtás célját nem hiúsítja meg. A Ptk. alapján bejegyzetett jelzálogjoggal biztosított követelés kielégítési elsőbbséget élvez a végrehajtási joggal érintett követelésekkel szemben is, függetlenül a bejegyzése időpontjától, ezért az adóhatóság végrehajtási jogának bejegyzését követően jelzálogjog bejegyzéséhez nem indokolt hozzájárulást adni. (Kivételt képez ez alól például, ha a jelzálogjog a teljes adó tartozás megfizetése érdekében felvételre kerülő hitel biztosítékaul szolgálna.)

A Vht. meghatározza azt a legkorábbi időpontot, amikor az ingatlant értékesíteni lehet. A végrehajtó a lefoglalt ingatlan értékesítéséről – akár árverésen, akár árverésen kívül – akkor intézkedhet, ha a végrehajtási jog bejegyzéséről szóló ingatlan-nyilvántartási határozat kézhezvételétől számított 45 nap, vagy az ingatlan fekvése szerinti jegyző Vht. szerinti tájékoztatásának kézbesítésétől számított 60 nap már eltelt. Az Avt. az adós lakhatását közvetlenül szolgáló lakástulajdon tekintetében azt a további feltételt szabja, hogy az ilyen, a lakásigény mértékét meg nem haladó nagyságú ingatlant csak akkor lehet értékesíteni, ha a végrehajtás más formái nem vezettek eredményre. A méltányolható lakásigény mértékét a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I.31.) Korm. rendelet 3. §-a határozza meg. Az adóhatóság az ingatlant a végrehajtási jog bejegyzéséről szóló határozat kézhezvételétől számított 3 hónapon belül olyan időpontban köteles értékesíteni, amely a helyi körülmények között a legcélszerűbb.

Az árverés kitűzése előtt meg kell állapítani az ingatlan becsértékét, amely az értékesítés során kikiáltási árul is szolgál. A becsérték meghatározása során az ingatlan forgalmi értékét kell alapul venni. Ehhez be kell szerezni az ingatlan fekvése szerint illetékes önkormányzattól az ingatlanra vonatkozó hivatalos adó- és értékbecsítővizet, vagy bármelyik fél kérésére szakértőt kell igénybe venni, és az általa készített szakvélemény figyelembevételével kell meghatározni az ingatlan értékét. A végrehajtó a megállapított becsértéket közli a felekkel és mindazokkal, akiknek az ingatlanra vonatkozólag az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett joguk van. Minden tájékoztatást, amit a törvény az érdekeltek részére előír, a végrehajtó a jogosultak általa ismert címére, vagy ha ilyen nem ismert, akkor az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett címére küldi meg. Az ingatlan becsértékének megállapításával szemben az adós, a végrehajtást kérő és mindazok jogorvoslattal élhetnek, végrehajtási kifogást nyújthatnak be, akiknek a végrehajtás jogát, jogos érdekét sérti.

Az ingatlanokat főszabályként beköltözhető állapotban kell értékesíteni. Lakottan kell árverezni az ingatlant,

- a) ha abban a végrehajtási eljárás megindulását megelőzően kötött, érvényes bérleti szerződés alapján bérlő lakik,
- b) ha abban olyan haszonélvező lakik, akinek a haszonélvezeti jogát a végrehajtási eljárás megindítását megelőzően szerződéssel létesítették, függetlenül attól, hogy e jog az ingatlan nyilvántartásba be van-e jegyezve,
- c) ha az osztatlan közös tulajdonban levő ingatlanban a nem adós tulajdonostárs lakik, illetve
- d) ha abban az adós egyenes ági felmenője lakik, és lakóhelye a végrehajtási eljárás megindítását megelőző 6 hónapban is ebben volt, valamint az ingatlan tulajdonjogát az adós tőle ingyenesen szerezte.

Beköltözhetően kell értékesíteni az adós tulajdoni hányadát, ha a tulajdonostársak ingatlan használatára vonatkozó megállapodása vagy bíróság határozata alapján az adós a nem adós tulajdonostárs által használt ingatlan- vagy épületrésztől elkülönülten használható ingatlan- vagy épületrész használatára jogosult.

Az adóhatóság végzésével az adósnak az árverési hirdetmény közlésétől számított 15 napon belül előterjesztett kérelmére, legfeljebb az árverés időpontjától számított 6 hónapra halasztást engedélyezhet az értékesített ingatlan elhagyására.

Ha az adós, illetve az adós jogán az ingatlanban lakó személyek kiköltözési kötelezettségüknek határidőben nem tesznek eleget, az ingatlan kiürítése iránt a végrehajtó - szükség esetén a rendőrség, illetve az adóhatóság hivatásos állományú alkalmazottjának közreműködésével - intézkedik a Vht. vonatkozó rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával.

A végrehajtó az ingatlant az adós és a behajtást kérők kívánságára, az általuk meghatározott vevő részére árverésen kívül is értékesítheti. A becsértéket sem a végrehajtást kérő, sem az adós általában nem határozhatja meg, így az árverésen kívüli eladás a végrehajtó által megállapított és közölt becsértéken történhet. Elfogadható azonban az adós által indítványozott eladási ár, ha az fedezi valamennyi végrehajtást kérő, és az eljárásba bekapcsolódott zálogjogos hitelező követelést, továbbá a végrehajtás költségeit is. Ingatlan árverésen kívüli értékesítéséhez az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett, a Vht. 137. §-ban fel nem sorolt jogok jogosultjainak a beleegyezése is szükséges. Az ingatlan árverésen kívüli eladása az árverési vétel hatályával jár, tehát a vevő - az árverés után fennmaradó jogok kivételével - tehermentesen szerzi meg az ingatlant.

Az ingatlant a végrehajtási eljárás keretében (árverésen, vagy árverésen kívül, de árverés hatályával) megszerző új tulajdonos tulajdonjogát csak a telki szolgalm, a közérdekű használati jog, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett haszonélvezeti jog és a törvényen alapuló haszonélvezeti jog (utóbbi bejegyzés nélkül is) terhelheti (Vht. 137. §).

A mező- és erdőgazdasági vonatkozású földek kapcsán a 2013. évi CXXII. törvény 35. § (1) bekezdése, valamint a 70. § (9) bekezdése alapján a NAV megkeresi a mezőgazdasági igazgatási szervet, aki intézkedik az értékesítés lefolytatása iránt.

Az értékesítés

A végrehajtás során lefoglalt vagyontárgyakat (ingóságot, ingatlant)

- a) elektronikus árverésen,
- b) hagyományos árverésen,

kell értékesíteni.

Az adóhatóság hagyományos árverésen értékesíti

- a) azt a vagyontárgyat, amely helyhez kötött, nem szállítható, vagy szétszerelése speciális szakértelmet igényel, illetve tárolása különleges körülmények biztosítását igényli,
- b) azt a vagyontárgyat, amelynek beszállítási költsége nem áll arányban a vagyontárgy értékével és nincs mód zárgondnok kirendelésére,
- c) az élő állatot,
- d) a 10 ezer forintot el nem érő becsértékű ingó vagyontárgyakat és
- e) azon vagyontárgyakat, amelyek esetében törvény így rendelkezik.

Az értékesítésről az adóhatóság a foglalást követő 30 nap eltelte után 8 napon belül intézkedik.

Ha a foglalástól számított 8 napon belül igényper indítottak, az igényelt vagyontárgy értékesítése iránt az igényper jogerős befejezése után lehet intézkedni. A végrehajtó az értékesítés időpontját a foglalástól számított 3 hónapon belül olyan időpontra tűzi ki, amely a helyi körülmények között a legcélszerűbb. A romlandó dolog értékesítése iránt az adóhatóság a foglalás után legfeljebb 30 napon belül intézkedik.

Önálló bírósági végrehajtó

Amennyiben a vagyontárgy zálogjoggal biztosított (a gyakorlatban legáltalánosabban hitelbiztosítékként fordul elő), a végrehajtó a becsérték közlésével egyidejűleg tájékoztatja a zálogjogosultat, hogy a zálogjogból fakadó igényét bírósági végrehajtási eljárás keretén belül érvényesítheti. A zálogjogosult kielégítési joga megnyíltáról és a végrehajtási eljárásba való bekapcsolódásáról a bíróság végzéssel dönt. Amennyiben jelzálogjog esetén a jelzálogjog jogosultja a végrehajtási eljárásba bekapcsolódik, az adott vagyontárgyra vonatkozó végrehajtási eljárást a bíróság által kijelölt önálló bírósági végrehajtó folytatja le. Ebben az esetben csupán a zálogtárgy vonatkozásában kell a végrehajtást az önálló bírósági végrehajtó részére átadni (Vht. 114/A. §), a többi vagyontárgy vonatkozásában az adóhatóság folytatja az eljárást.

A bírósági végrehajtó és a közigazgatási szerv végrehajtójának összeütközése esetén azonban (tehát ha ugyanazt az ingóságot vagy ingatlant több végrehajtó is lefoglalta) a végrehajtási eljárás folytatására a bírósági végrehajtó jogosult. E jogosultsága az eljárás egészére kiterjed, nem csupán arra a vagyontárgyra, amely vonatkozásában az összeütközés (azaz a közös foglalás) beállt (Vht. 4. §). Az adóhatóság nem mérlegelheti, hogy átadja-e az ügyet az önálló bírósági végrehajtónak folytatásra, mivel ez kogens rendelkezés, melytől eltérni nem lehet.

Az önálló bírósági végrehajtót megillető díjak az adóst terhelik. A folyamatban lévő bírósági végrehajtási eljárás során az adós az adó tartozását az adóhatóság részére akként teljesítheti, hogy az adókövetelés összegét az adóhatóságnak, az önálló bírósági végrehajtót megillető díjat és költséget pedig közvetlenül a végrehajtónak fizeti meg.

Mögöttes felelősség

Amennyiben megállapítható, hogy a mögöttes felelősség elve alapján van olyan személy, aki a tartozásért helytállni köteles és annak megfizetésére megfelelő vagyoni fedezettel rendelkezik, határozattal kell kötelezni a tartozás megfizetésére. A határozat meghozatalakor körültekintően meg kell vizsgálni, hogy a helytállni köteles személy(ek) felelőssége a vonatkozó jogszabályok alapján korlátozott, vagy korlátlan, illetve, hogy a tartozásért egy illetve több személy tartozik helytállni.

Egyetemleges kötelezettség esetén minden kötelezett a teljes tartozással tartozik mindaddig, amíg az teljes egészében megfizetésre nem kerül. Mindegyik kötelezettől a teljes összeg követelhető, ugyanakkor bármelyik kötelezett befizetése a többi mögöttes felelős kötelezettségét is csökkenti.

Ha az adóhatóság az adóst megillető járandóságot, a hitelintézetnél kezelt összeget, illetőleg követelést vonja végrehajtás alá, és a munkáltató, kifizető, hitelintézet, valamint más személy az adóhatóság felhívása ellenére a levonást, átutalást, megfizetést elmulasztja, vagy nem a jogszabályban előírtaknak megfelelően teljesíti, az adóhatóság határozattal kötelezi a levonni, átutalni, megfizetni elmulasztott összeg erejéig az adótartozás megfizetésére. A határozatban foglalt teljesítési határidő elteltével az adóhatóság az adó-végrehajtási szabályok szerint intézkedik a tartozás behajtása iránt. Árverés során, ha a ki nem fizetett ingóságot alacsonyabb áron vették meg, mint a nyertes ajánlat, szintén határozattal kötelezhető kvázi mögöttes felelősként a fizetést elmulasztó árverező a vételár-különbözet erejéig.

Amennyiben egyedi ügyeikkel kapcsolatban bármilyen további kérdés merülne fel, általános felvilágosításért és adószámla-információkért forduljanak az ügyfélszolgálatokon dolgozó kollégákhoz, vagy személyes időpont egyeztetés érdekében keressék telefonon a végrehajtási ügyintézőket!

Nemzeti Adó- és Vámhivatal